

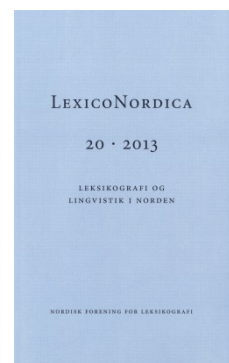
LexicoNordica

Titel: Retskrivningsordbog på godt og ondt

Forfatter: Sven Tarp

Kilde: LexicoNordica 20, 2013, s. 185-204

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Retskrivningsordbog på godt og ondt

Sven Tarp

This article analyses the new edition of *Retskrivningsordbogen*, the official Danish orthographic dictionary edited by the Danish Language Board. Although a dictionary of this type requires both language-political (incl. linguistic) and lexicographical knowledge, the analysis is made exclusively from the point of view of lexicography, with reference to a similar analysis of the previous edition (cf. Tarp 2002). It shows a number of improvements but also various problems. Finally, the article discusses the relation between the printed and the digital version of the dictionary and comes up with some proposals for the future.

1. Indledning

I november 2012 udkom *Retskrivningsordbogen*, udgivet af Dansk Sprognævn både i en papir- og online-version. Den er fjerde udgave i rækken (1955, 1986, 2001 og 2012). Sprognævnet har ifølge loven til opgave at fastlægge retskrivningen af det danske sprog og skal periodevis offentliggøre sine beslutninger desangående i form af en ordbog. Da forrige udgave udkom, skrev jeg en kritisk anmeldelse (Tarp 2002), som *LexicoNordica*s redaktion nu har bedt mig kortfattet følge op på. En mere dybtgående analyse af den nye udgave findes i Tarp (2013).

Modersmålet er et af vores kærester børn. Udgivelsen af den nye Retskrivningsordbog har derfor ikke uventet sat gang i en polemik om denne eller hin ændring eller ikke-ændring (se f.eks. Bergenholtz 2013a, b). For at blive et kvalitetsprodukt kræver en ordbog af denne art både sprogpolitisk (inkl. lingvistisk) og leksikografisk viden, som går op i en højere enhed i det endelige produkt. Stort

set hele den offentlige debat har gået på lingvistiske og sprogpoltiske problemstillinger. Derimod har det skortet på en diskussion af de leksikografiske aspekter. Ligesom i anmeldelsen af forrige udgave vil jeg derfor i det følgende koncentrere mig om den noget undervurderede leksikografiske side af sagen og kun inddrage sprogpoltiske aspekter, når det er absolut nødvendigt.

2. Kritisk gennemgang

Den centrale del af 2002-anmeldelsen bestod af ti kritikpunkter, som her vil blive diskuteret punktvis for at se, i hvilket omfang Dansk Sprognævn har taget hensyn til kritikken.

Punkt 1

Det første kritikpunkt gik på antallet af opslagsord. Dengang havde ordbogen i alt ca. 64.000 opslagsord, og efter at have slettet, tilføjet og flyttet er 2012-udgaven endt på ca. 64.000 ord i alt! Det dækker dog over ca. 10.000 andre ord, som ikke er egentlige opslagsord, men eksempler på ordsammensætninger (se Jervelund 2013:6). De medtagne ord er først og fremmest de mest almindelige simpleksord. Det er meget ofte ikke netop disse ord, som volder størst problemer, men de ord, som ligger uden for denne kreds, det være sig komposita eller simpleksord. Derfor er mere end én bruger gennem tiden gået forkert i byen, når han eller hun har søgt hjælp til retskrivning i Dansk Sprognævns ordbog. Uden for denne ordbogs 64.000 opslagsord råder der nærmest Klondykelignende tilstande med hensyn til retskrivning.

Selv om 64.000 er et beskedent antal opslagsord sammenlignet med tilsvarende svenske eller tyske retskrivningsordbøger, kan der være en vis fornuft i ikke at spænde buen for hårdt i den trykte udgave, hvis den stadig skal være handy for brugerne. Men dette

fysiske hensyn eksisterer ikke i den digitale verden, hvor en underliggende database problemløst kan indeholde hele det danske ordforråd ud i dets yderste afkroge. Eneste problem synes at være Dansk Sprognævns nuværende princip om, at den trykte og den elektroniske udgave af Retskrivningsordbogen skal være identiske.

Punkt 2

Forrige udgave af Retskrivningsordbogen var præget af en usystematisk lemmaselektion med “en række åbenbare undladelsessynder”. Blandt disse synder var *femtifem* og *femåring*, som glimrede ved deres fravær, selv om de tilsvarende ord for de øvrige tal var medtaget. Dette problem er nu udbedret, ligesom Sprognævnet også har rettet andre inkonsekvenser. I den nye udgave ser alle lande således ud til at være ledsaget af den tilsvarende indbyggerbetegnelse, f.eks. er både *Senegal* og *sengaleser* med i den nye udgave, hvad der ikke var tilfældet i 2001-udgaven.

Omhuen ser dog ikke ud til at have været lige stor overalt. Således leder man stadig forgæves efter *sydud* og *sydude*, selv om *nordud* og *nordude*, *vestud* og *vestude* samt *østud* og *østude* stadig troner på deres pladser i alfabetet. Det er ikke helt let at forstå. Ligeledes kan det undre, at ordbogen medtager både *fravalg* og *tilvalg*, men kun *fravælge* og ikke *tilvælge*, som også er et hyppigt ord. Alt i alt savner man et systematisk *leksikografisk* arbejde med lemmaselektionen.

Punkt 3

Det tredje kritikpunkt gik på de ord, som er anført med to eller flere stavemåder og bøjningsmønstre. På den ene side var der ros til det “gode og demokratiske princip”, at Dansk Sprognævn i en række tilfælde tillader flere stave- eller bøjningsformer. Dermed er nævnet med til at nedsætte antallet af sprogsyndere. På den anden

side var der kritik af den måde, som disse dobbeltformer behandles på, fordi brugerne stilles i “en situation, hvor de skal bruge tid på at vælge mellem flere forslag, som de måske ikke har nogen forudsætninger for at tage stilling til”.

I en ordbog til skriftlig tekstproduktion ønsker brugerne først og fremmest at få at vide, hvad de skal skrive. Tarp (2002) foreslog derfor at bruge *det leksikografiske princip om proskription*. Dette princip går kort fortalt ud på altid at anbefale én form, samtidig med der gøres opmærksom på, at også andre former kan være til-ladte (se Bergenholtz 2003 og Gouws & Tarp 2008). Dette princip er med gode resultater blevet afvendt i blandt andet *Den Danske Netordbog*. Sprognævnet har ikke taget forslaget til sig. Det virker helt uforståeligt i betragtning af, at det udmærket ved, at der er ugler i mosen. Den tidligere formand for Sprognævnet, Niels Davidsen-Nielsen, skriver således:

Sprognævnet kritiseres af og til for at operere med for mange dobbeltformer. Denne kritik bunder sikkert i at når folk slår op i en retskrivningsordbog, er det typisk for at få afklaret en usikkerhed, og så kan det føles irriterende at få stukket to stavemåder – eller måske endda en vifte af stavemåder – ud som lige korrekte. Men i de tilfælde hvor der ikke kan anføres gode grunde til at foretrække én stavemåde for en anden, og hvor stillingen altså er regulært uafgjort, må ordbogsbrugerne lære at styre deres irritation og at leve med dobbeltformer. Sprognævnet, der skal arbejde på videnskabeligt grundlag, kan jo ikke slå plat og krone. (Davidsen-Nielsen 2009:24)

Davidsen-Nielsen medgiver altså, at det kan “føles irriterende” at få stukket flere former ud som lige korrekte. Men hans løsning er på den ene side, at antallet af dobbeltformer “nedbringes betragteligt” (s. 24) – hvad der blot vil give flere sprogsyndere – og på den

anden side, at brugerne må “lære at styre deres irritation”. Disse ord afspejler i koncentreret form et brud på *leksikografiens gyldne grundregel*, nemlig hensynet til brugerne og deres behov.

Punkt 4

Det fjerde kritikpunkt drejede sig om dobbeltformer, hvor de gamle – eller nye – former ofte forsvinder, inden ændringen er slået igennem i befolkningen. Det gælder eksempelvis, hvis en ny form er blevet introduceret i foregående oplag, og de to former kun har rivaliseret i denne korte periode. Det kan give problemer for brugere, som døjer med at assimilere de nye former i tilstrækkeligt hurtigt tempo. Forslaget var derfor at lade de gamle og nye former konkurrere med hinanden i mindst en tyveårig periode, så folk kunne vænne sig til dem.

Denne gang er der gået elleve år siden sidste udgave. Det giver lidt luft. Til gengæld har der været storvask i Sprognævnet: Hele tre procent af alle opslagsord har været udsat for større eller mindre ændringer. Nogle af disse ændringer er dobbeltformer, som er forsvundet efter at have kappet om danskernes gunst gennem en længere årrække. Flagskibet er her det berømte *majonæse*, der blev introduceret i 1986 under nærmest krigeriske omstændigheder. Denne fordanskning er nu gledet ud, tilbage som ubestridt sejrherre står det frankofile *mayonnaise*. Ved andre ord er der til gengæld kommet nye dobbeltformer, f.eks. *indenfor* (*inden for*) og *gymnasie* (*gymnasium*). Alt dette er meget godt – især det sidste, som vil nedbringe antallet af lovbrydere betragteligt.

Desværre har Sprognævnet også gennemført en række mindre justeringer, uden at det har ført til nye dobbeltformer, der kan samleve, mens ændringen rodfæster sig. Her skal blot nævnes ændring af *accessoier* til *accessoires*; *columnist* til *kolumnist*; *nobelpris* til *Nobelpris*; *remiks* til *remix*; *spin-off* til *spinoff*, og *tagselvbord* til *tag selv-bord*. Beslutninger af denne slags minder mest af alt om John

Wayne, der ligger i baghold og venter på de intetanende indianere. Det meget uheldige resultat er, at en del af den danske befolkning uforvarende har forvandlet sig til *outlaws* efter 9. november 2012. Eneste lyspunkt er, at Dansk Sprognævn ikke går med revolver.

Punkt 5

I forlængelse af ovenstående efterlyste Tarp (2002) også en *fyldestgørende liste* med alle ændringer, som er blevet foretaget siden foregående oplag. Det ville være til stor nytte for især professionelle sprogfolk, som på den ene side ikke har tid til at tygge ordbogen igennem fra ende til anden, og som på den anden side har brug for sådanne oplysninger for at undgå fejl i deres daglige arbejde.

En sådan samlet liste er stadig ikke umiddelbart tilgængelig. I den trykte udgave er der overhovedet ingenting i den retning. I den digitale udgave er der derimod en kort oversigt over principielle ændringer samt tre lidt længere lister med forskelle typer relevante ændringer. De er ubestridt nyttige. Men hvorfor de ikke *også* er samlet i én liste, og hvorfor der i den trykte udgave ikke findes i det mindste en henvisning hertil, er lidt af en gåde. Det virker også her, som om Dansk Sprognævn glemmer brugernes behov og derfor omgiver sig med halve løsninger.

Punkt 6

Retskrivningsordbogen anno 2001 medtog kun de tilladte stavemåder. For at hjælpe dårlige stavere, der har svært ved at finde det rigtige lemma, blev det derfor foreslået, at ordbogen også anførte “typiske fejl eller forældede stavemåder, som netop er gledet ud”, hvorfra der så kunne henvises til de gældende staveformer. Dette forslag er ikke blevet mindre relevant efter det store antal ændringer, som er foretaget i 2012-udgaven. Mange vil sikkert gå galt i byen, når stavemåderne ikke ligger lige op ad hinanden i alfabetet.

Måske er det for meget at kræve, at den allerede mavetunge trykte udgave skulle yde denne service. Men i den digitale udgave ville det så afgjort hjælpe en bruger, der skrev *majonæse* eller *columnist* i søgefeltet, hvis vedkommende blev henvist direkte til de tilladte former *mayonnaise* og *kolumnist*. Det sker desværre ikke; brugeren får blot et ”Ingen resultater” som svar, selv om teknologien allerede findes. Den er for eksempel anvendt i den digitale udgave af *Den Danske Ordbog*, som for længst har tilladt ovennævnte søgemuligheder.

Punkt 7

Retskrivningsordbogens tredje udgave blev kritiseret for at indeholde en række misvisende oplysninger. Konkret blev nævnt de to helt forskellige ord *retlig* (ang. loven) og *retslig* (ang. domstolene), som ordbogen anførte som synonymmer, samt *dna*, som den foreskrev med små bogstaver, hvad der ville gøre genteknologer og andre fagfolk ”helt til grin i deres faglige miljøer”. I 2012-udgaven er Dansk Sprognævn kommet kritikken lidt i møde. Nu er det således også tilladt at skrive *DNA* med store bogstaver, dvs. som dobbeltform, mens jurister stadig må ærgre sig over behandlingen af to af deres centrale termer. Grænsefladen mellem almen- og fagsprog ser stadig ud til at volde Sprognævnet visse problemer.

Punkt 8

Retskrivningsordbogens forrige udgave blev endvidere klandret for ikke at være ”specielt brugervenlig over for folk, der ikke er vant til at slå op i ordbøger”, dvs. for ”hovedparten af den potentielle brugerkreds”. Der blev givet flere eksempler på dette problem, og det er glædeligt, at Dansk Sprognævn langt hen ad vejen er kommet kritikken i møde. Det gælder således de mange datidsendelser af udsagnsord, hvor brugeren tidligere selv skulle gætte,

at “e’et fra infinitivformen skal udelades”. Dette problem er nu løst på elegant vis. På samme vis anfører ordbogen nu altid bestemt flertalsform af navneord.

Endelig har Sprognævnet luget ud i de værste metaleksikografiske forkortelser a la *bf. pl.*, som den ikke-vante bruger kan have meget svært ved at tyde. Desværre har det ad bagvejen indført en ny kryptisk forkortelse, nemlig *i sms.* (i sammensætninger), som mangen en ung bruger nok skal få galt i halsen.

Ser man alene på den digitale udgave, kan det undre, at Sprognævnet ikke for længst har valgt helt at droppe metaleksikografiske forkortelser og i stedet skrive dem ud i deres fuldform. Men det allerede omtalte princip om, at de to udgaver skal være identiske, stiller sig øjensynlig stadig i vejen for denne indlysende og bruger-venlige løsning.

Punkt 9

Det næstsidste punkt i kritikken af Retskrivningsordbogens 2001-udgave gik på, at den ikke eksplicit ved de enkelte lemmata anførte orddeling, som er et stort problem for mange mennesker. Den gør den nu – fuldt og helt.

Punkt 10

Som rosinen i pølseenden blev Retskrivningsordbogens artikler kritiseret for at være “utroligt inkonsekvent opbygget”. På dette område kan der spores både fremgang og tomgang siden sidste udgave. Lad os tage det punkt for punkt.

- *Ordforbindelser*: Ved enkelte opslagsord var der i 2001-udgaven anført ordforbindelser uden nogen indlysende systematik. Der er der stadigvæk. Selv om ordforbindelser kan være uhyre nyttige, må Dansk Sprognævn tage en be-

slutning, som kan skæres ned til enten-eller. Under alle omstændigheder ligger angivelse af ordforbindelser uden for nævnets opdrag.

- *Betydningsangivelser*: Ved et mindre antal opslagsord var der i 2001-udgaven anført betydningsangivelser, også når det ikke var strengt nødvendigt for at finde det rigtige opslagsord og den tilsvarende bøjningsform (f.eks. de to betydninger af substantivet *profil* med hver sin bøjning). I 2012-udgaven er antallet vokset til 38 procent af alle opslagsord, og ifølge Jervelund (2013) vil det stige yderligere. Betydningsangivelser kan hjælpe brugere, der ikke er så velbevandrede i det danske sprog, til at finde de rigtige ord ved tekstproduktion. Men for en stor del af Retskrivningsordbogens brugere vil det være ensbetydende med informationsoverlæs. Dertil kommer, at også denne opgave ligger uden for nævnets opdrag.
- *Navneord og tillægsord*: I 2001-udgaven var der ikke altid anført bestemt flertalsform til navnord. Det er allerede i punkt 8 nævnt, hvordan dette nu er rettet op. I 2012-udgaven er alle tillægsord desuden anført med bøjning i intetkøn og flertal. Alt i alt er der kommet mere systematik i præsentationen af disse ordklasser.
- *Udsagnsord*: Denne ordklasse var og er problembarnt over alle problembørn, hvor der er både fremskridt og stilstand i 2012-udgaven. På den ene side bliver alle verber nu konsekvent præsenteret med navnemåde, nutid, datid og tillægsmåde, hvad der er et skridt på vej mod større systematik. På den anden side bliver enkelte verber også beæret med nutid passiv. Der er en lingvistisk logik bag denne forskelsbehandling, så den kan forsvares, om end konsekvens også ville have pyntet her. Hvad der til gengæld ikke står på menuen, er eksplicit angivelse af datid passiv og bydemåde. Hedder det *begikkes* eller *blev begået*? Og hvordan

danner man bydemåde af verber som *hamre*, *klistre*, *note-re*, *outsource*, *pensle*, *pierce*, *sagtn* og *tune*? Ikke ret mange danskere – selv ikke gode og sikre sprogbrugere – ved, at de rigtige former er *hamr*, *klistr*, *notér*, *outsource*, *pensl*, *pierce*, *sagtn* og *tune*. Det får man dog stadig ikke at vide i Retskrivningsordbogen anno 2012, som nøjes med at give generelle regler. Leksikografisk set er det svært at forstå, hvorfor Sprognævnet ikke også løser denne opgave, da det for længst har tolket bøjningsformer som en del af retskrivningen og dermed af det opdrag, som det har fået af det danske Folketing (se Tarp 2002:199-202).

3. Endnu en nyskabelse

En klar forbedring i den nye udgave af Retskrivningsordbogen er, at der ved en del opslagsord er anført, hvordan de indgår i sammensætninger. Helt konkret bliver det oplyst, om disse ord er

1. uændrede,
2. får tilføjet bindebogstaver,
3. bliver afkortet,
4. har dobbeltformer,
5. har mere end én form eller
6. udviser afvigelser, når de optræder som første led i en sammensætning.

Sådanne oplysninger er guld værd, fordi dansk er kendetegnet ved mange komposita, hvor netop sammenkædningen ofte volder problemer.

Imidlertid har dette klare fremskridt en skyggeside. Hvis man ser på opslagsordet *strand*, er sammensætningsreglen (*strand-*) eksemplificeret med to komposita, nemlig *strandstol* og *strandplante*. Samtidig er *strand* i den alfabetiske ordliste efterfulgt af 19 selvstændige opslagsord, der er sammensætninger med *strand* som

første led. Alt sammen meget fint. Men blandt disse 19 ord finder man ikke *strandstol* og *strandplante*, der forputter sig som sammensætningseksempler under lemmaet *strand*. En bruger, som har retskrivningsproblemer i forhold til et af disse ord, vil derfor ikke umiddelbart kunne finde dem i den trykte udgave. Og at vedkommende heller ikke kan gøre det ved søgning i den digitale udgave, virker ikke gennemtænkt. Et markant fremskridt kommer dermed til verden med ridser i lakken.

4. Kort om netudgaven

Ovenfor er det flere gange blevet bekræftet, at Retskrivningsordbogen i sin fjerde udgave følger det princip, at den trykte og den elektroniske version skal være “nøjagtigt identiske” med hensyn til opslagsord og øvrige leksikografiske data. I *Nyt fra Sprognævnet* bekræfter nævnets direktør, Sabine Kirchmeier-Andersen, at dette princip stadig er gældende. Samtidig stiller hun dog i udsigt, at “det vil de ikke være i fremtiden” (Kirchmeier-Andersen 2013:38). Det er gode nyheder, selv om det er lidt usikkert, hvad hun egentlig mener, når hun i samme åndedrag skriver:

Et tilbagevendende spørgsmål har i denne sammenhæng været om der fortsat skal tages ord ud af ordbogen. Hvor pladsen i den trykte ordbog har lagt en naturlig begrænsning for de ord der kunne være med, er der i den digitale verden i praksis ingen fysiske grænser for ordbogens størrelse. Det er derfor fristende at lade ordbogen vokse, men det vil formentlig samtidig betyde et farvel til den trykte bog i den form vi kender den i dag. En så vidtrækkende beslutning er nævnet imidlertid ikke parat til at tage så længe interessen for at besidde en “rigtig” bog er til stede.

(Kirchmeier-Andersen 2013:38)

Det er ikke så ligetil at forstå, hvorfor en voksende digital ordbog skulle "betyde et farvel til den trykte bog", hvis de to udgaver ikke længere behøver at være helt ens. Der er intet i Dansk Sprognævnets lovgrundlag, som tilsiger, at opslagsord og data i de to versioner af Retskrivningsordbogen skal være "nøjagtigt identiske". Og der er heller ingen logisk grund til, at det skulle forholde sig sådan. Det eneste, der selvsagt må kræves, er, at den trykte og den elektroniske version ikke indeholder *modstridende leksikografiske data*, dvs. forskellige tilladte stave- og bøjningsformer. Og samtidig ville det heller ikke være specielt brugervenligt, hvis de digitale muligheder blev misbrugt til i tide og utide at foretage ændringer af retskrivningen. Kirchmeier-Andersen råder ikke uden grund til at "udvise stor forsigtighed":

Mens alle ordbogsbrugere formentlig ville opfatte det som en udstrakt service at nævnet løbende tilføjede nye ord til ordbogen og tilføjede flere nyttige oplysninger om ordene, ville de samme brugere næppe bryde sig om at der løbende blev lavet ændringer i etablerede ords stavemåde eller ligefrem principielle ændringer i retskrivningsreglerne.

(Kirchmeier-Andersen 2013:37)

Det er svært at være uenig i dette. Men Sprognævnets direktør synes ikke desto mindre at sætte hælene i, hvad angår nye ord og ændringer. Hun påpeger i den forbindelse en række lovgivningsmæssige, bureaukratiske og praktiske problemer, som givetvis findes, men som alle kan løses, hvis der er vilje til stede. Dertil kommer, at mange forbedringer slet ikke fortjener den slags hovedbrud. For at hjælpe Sprognævnet på vej kan det derfor foreslås, at nævnet fremover lægger følgende "gode og sikre" leksikografiske principper til grund for sit digitale ordbogsarbejde:

- Skriv alle metaleksikografiske forkortelser i deres fuldform
- Skriv alle bøjningsformer i deres fuldform
- Tilføj sammensætningseksempler som selvstændige opslagsord i de tilfælde, hvor det ikke allerede er sket
- Slet aldrig “gamle” ord, som er gledet ud af den trykte udgave
- Fyld nye ord på i det omfang, der er resurser til det
- Lav aldrig ændringer af stave- og bøjningsformerne af ord, som er med i den gældende trykte udgave
- Foretag kun ændringer af gældende stave- og bøjningsformer med store tidsintervaller og gerne efter en periode med konkurrerende dobbeltformer
- Tillad søgning på forældede stave- og bøjningsformer
- Tillad søgning på stavfejl
- Sæt betydningsangivelser som default med mulighed for at fravælge disse, når det ikke er strengt nødvendigt, dvs. efter et klart og enkelt princip som f.eks. grammatisk homonymi (se Tarp 2013:134)
- Sæt ingen ordforbindelser som default med mulighed for at tilvælge disse (eller omvendt)

De love, som regulerer Dansk Sprognævns leksikografiske arbejde, kræver, at principielle ændringer af retskrivningen godkendes af forskellige officielle instanser. Det er givetvis en sej proces. Men af ovenstående punkter er det vel kun forslaget om at “fylde nye ord på”, som overhovedet kan være omfattet af dette krav, som desuden kun vil berøre et mindretal af “nye” ord, som optages i det gode selskab. Dertil kommer, det er strudsepolitik at lade, som om disse relativt få ord ikke eksisterer og i stedet overlade det til gud og hvermand at bestemme deres stave- og bøjningsmåde. Dét fører til Klondyke-lignende tilstande. Og dét er i modstrid med den opgave, som Folketinget har givet Sprognævnet, nemlig at

fastlægge retskrivningen for det danske sprog. I lovtæksten står der intet om, at det kun skulle gælde for de 64.000 ord, der for tiden er inde i varmen.

5. Afsluttende bemærkninger

Denne artikel har vist, at den nye udgave af Retskrivningsordbogen i et vist omfang har taget hensyn til den kritik, som Tarp (2002) rettede af forrige udgave. Der er helt klart en række forbedringer at spore. Desværre er der også flere eksempler på trampen på stedet samt enkelte nye problemer, der ser ud til at være opstået, fordi de gennemførte forandringer ikke har været leksikografisk gennemtænkt.

Grundlæggende set står Dansk Sprognævn med samme problem som ved 2001-udgaven af Retskrivningsordbogen. Det har ikke i tilstrækkelig grad erkendt, at den opgave, som det har fået af det danske Folketing, kræver en kombination af forskellig slags ekspertise, herunder viden om leksikografi. Sidstnævnte er utvivlsomt Dansk Sprognævns akilleshæl. Problemet bliver ikke mindre med overgangen til de digitale medier, snarere tværtimod (se Fuertes-Olivera & Tarp 2014).

For en ordbog som Retskrivningsordbogen er alt for langsommelig inddragelse af ny teknologi lige så problematisk, som hvis denne teknologi fik lov at tage kommandoen. Uden leksikografisk ekspertise vil moderne ordbogsarbejde havne i den ene eller anden grøft. I Danmark findes en sådan ekspertise. Det er uforståeligt, at Dansk Sprognævn ikke for længst har trukket på denne viden. Men det er endnu ikke for sent at ændre indstilling.

Litteratur

Ordbøger

- Den Danske Ordbog = *Den Danske Ordbog*. København: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. <ordnet.dk/ddo> (juni 2013).
- Den Danske Netordbog = Henning Bergenholtz i samarbejde med Heidi Agerbo Pedersen m.fl.: *Den Danske Netordbog*. Odense: Ordbogen A/S. <www.ordbogen.com> (juni 2013).
- Retskrivningsordbogen (2001) = *Retskrivningsordbogen*. 3. udgave. Udgivet af Dansk Sprognævn. København: Alinea-Aschehoug.
- Retskrivningsordbogen (2012) = *Retskrivningsordbogen*. 4. udgave. Udgivet af Dansk Sprognævn. København: Alinea A/S. Netudgave: <www.dsn.dk/ro/ro.htm> (juni 2013).

Anden litteratur

- Bergenholtz, Henning (2003): User-oriented Understanding of Descriptive, Proscriptive and Prescriptive Lexicography. I: *Lexikos* 13, 65-80.
- Bergenholtz, Henning (2013a): Tåbelige regler skaber unødigt forvirring. I: *Den Korte Avis*, 4. marts 2013. <www.denkorteavis.dk> (juni 2013).
- Bergenholtz, Henning (2013b): Et sprogligt Forbudsdanmark. I: *Den Korte Avis*, 12. marts 2013. <www.denkorteavis.dk> (juni 2013).
- Davidson-Nielsen, Niels (2009): Dobbeltformer til afstemning. I: *Nyt fra Sprognævnet* 4, december 2009, 24-27.
- Fuertes-Olivera, Pedro A. & Sven Tarp (2014): *Theory and practice of specialised online dictionaries: Lexicography versus terminography*. Berlin, New York: De Gruyter.

- Gouws, Rufus H. & Sven Tarp (2008): A lexicographic approach to language policy and recommendations for future dictionaries. I: *Lexikos* 18, 232-255.
- Jervelund, Anita Ågerup (2013): En ny og bedre Retskrivningsordbog – det endelige resultat. I: *Nyt fra Sprognævnet* 1, marts 2013, 5-7.
- Kirchmeier-Andersen, Sabine (2013): Retskrivningsordbogen i fremtiden – analog eller digital? I: *Nyt fra Sprognævnet* 1, marts 2013, 36-39.
- Tarp, Sven (2002): Kritiske bemærkninger til den officielle danske retskrivningsordbog. I: *LexicoNordica* 9, 195-208.
- Tarp, Sven (2013): Retskrivningsordbog mellem to stole. I: *Hermes, Journal of Language and Communication in Business* 50, 127-144. <<http://bcom.au.dk/hermes/>> (juni 2013).

Sven Tarp
professor, dr.ling.merc.
leder af Center for Leksikografi
Aarhus Universitet
Jens Chr. Skous Vej 4
DK-8000 Aarhus C
st@asb.dk